

గూంగొ /gūngo/ • *n.* మూగ; mute; (మూగ్); మౌన; గూంగా.

- *adj.* మాటరాని; speechless; (స్పీచ్లెస్). వాతే ఆయేనిజకొ గూంగొ. మాట రాని వాడు మూగవాడు.

గూలేర్ హడక /gūlēṛ haḍaka/ *n.* తుంటి ఎముక; hip; (హిప్).

గెట్టు /geṭṭu/ *n.* • పరిధి; range; (రేంజ్); పరిధి; మండల.

- పాలిమేర; boundary; (బౌండరీ); సరహద్; సీమా. హమార్ గామేర్ గెట్టు. మా ఊరి పాలిమేర. • సరిహద్దు; limit; (లిమిట్); సీమా; సరహద్. హమార్ ఫేతారిర్ గెట్టుపర్ రూడ్ ఫఠ. మా చేను సరిహద్దుపై చెట్టు ఉంది. • హద్దు; హద్; సీమా.
- అవధి; duration; (డ్యూరేషన్); అవధి; సీమా.

గేర్ లాఠ /gēr lāṭh/ ముంజ కాయ.

గొడియాంచాలేర్ /gōḍiyān cālēr/ *v.* పాకుట; creeping;

- (క్రిపింగ్). ఛావరా గొడియాంచాలేర్. పాప మొదట పాకుతారు.

గొడెతాణు /gōḍetāṇu/ మోకాళ్ళ దాకా.

గొణ్ /goṇ/ *n.* • శీలం; character; (కెరెక్టర్); శీల; స్వభావ;

- చరిత్ర. గొణ్ ఫఠకొ. వ్యక్తిత్వం కలది.

- ప్రవర్తన; character; (కెరెక్టర్); స్వభావ. వోర్ గొణ్ రాన్ ఆచ్చొ. అతని ప్రవర్తన చాలా మంచిది.

- గుణం; quality; (క్వాలిటీ); గుణ; స్వభావ; లక్షణ; అచ్చా గుణ. తార్ గొణ్ రాన్ ఆచ్చొ. నీ గుణం చాలా మంచిది.

- తీరు; attitude; (ఎటిట్యూడ్); టేంగ్. మార్ దాదార్ గొణ్ రాన్ ఆచ్చొ. మా తాత గుణం చాలా మంచిది.

గొడ్డి /godḍi/ *n.* పరుపు; bed; (బెడ్); విస్తర.

గొల్చు /golcu/ *n.* సంకెళ్ళు; cuffs; (కప్స్).

గొలాల్ రంగ్ /golāl raṅg/ *n.* గులాబీ రంగు; pink; (పింక్).

- గొలాల్ రంగ్ కతో మనః రాన్ హూఁన్. గులాబీ రంగు అంటే నాకు కు నచ్చినట్టు.

గొలావరియా /golāvariya/ గొల్ల.

గొళావొ /golāvo/ *v.* కూడు; combine; (కొంబైన్);

- चावलपका हुआ.

గొసపాడొ /gosapāḍo/ చిత్రహాసం,

గో /gō/ వెళ్ళాను; go; (గో). మఁ వోతి ఆంగజ్ గో. నేనూ

- అతని కంటే ముందుగా వెళ్ళాను.

గోక్ /gōk/ దాచిపెట్టడం; store; (స్టోర్). తార్ పీసా గోక్ లఠ.

- నీ డబ్బులు దాచుకో.

గోకొని /gōkoni/ *v.* పోలేదు; did not go; (డిడ్ నోట్ గో).

గోడియావు చాల్ /gōḍiyāvu cāl/ *v.* పాకు; crawl; (క్రాల్); రేంగ.

గోడొ /gōḍo/ *n.* మోకాలు; knee; (నీ); घुटना. మార్

- గోడొమా దుక్రోవఠ. నా మోకాలు నొప్పిగా ఉంది.

గోడ్ /gōd/ *n.* దత్తత; adoption; (అడ్ప్షన్). బేటి, బేటా

- ఫేనిజకొ దూన్సేన్ గోడేన్ తేలఠ. పిల్లలు తేని వారు వేరే

- పిల్లలను దత్తత తీసుకుంటారు.

గోదామ్ /gōdām/ *n.* గిడ్డంగి; storage; (స్టోరిజ్); गोदाम.

గోదావరి నంది /gōdāvari nandi/ గోదావరి నది;

Godavari; (గోడవరి). భద్రాచలమె థఁయిన్ గోదావరి నంది

జారి ఫఠ. భద్రాచలం పక్కనుండి గోదావరి నది

ప్రవహిస్తుంది.

గోదెమా /gōdemā/ *n.* ఒడి; lap; (లప్); గోద; అంక; పల్లా;

అంచల; బొలీ. యాడిర్ గోదెమా బేటా. తల్లి ఒడిలో

కొడుకు.

గోదేన్ తేలఠ /gōdēn lēlāṭh/ *v.* దత్తత తీసుకో; adopt;

(అడ్ప్ట్). బేటి, బేటా ఫేనిజకొ దూన్సేన్ గోదేన్ తేలఠ ఫఠ.

పిల్లలు తేని వారు వేరే పిల్లలను దత్తత తీసుకుంటారు.

గోబర్ /gōbar/ *n.* పేడ; droppings; (డ్రాపింగ్స్); गोबर.

గోయి /gōyi/ *n.* ఉడుము; iguana; (ఇగ్వాన). గోయిమా

బలం జాదారఠ. ఉడుములో బలం బాగా ఉంటుంది.

గోర్లా /gōrlā/ *n.* గొర్రెపోతు; ram; (రెమ్).

గోర్లి /gōrli/ *n.* • గొర్రె; ఆడ గొర్రె; sheep; (శీప్); भेड़.

గోర్ఫళి /gōrphali/ గోర్పిక్కుడు కాయ. గోర్ ఫళి

నొంగ్వాణ్ రాందేనఠ లాజో. గోరు చిక్కుడు కాయను

కూర కోసం తీసుకురా.

గోరి /gōri/ *n.* • సమాధి; గోరి; tomb; (టూమ్).

గోలమ్ /gōlam/ *n.* తొట్టి; manger; (మేంజర్).

గోల్ /gōl/ *n.* దొండ కాయ; green vegetable; (గ్రీన్

వెజిటబుల్). హమార్ ఫురేమా గోలేర్ నొంగ్వాణ్ ఫఠ. మా

ఇంట్లో దొండ కాయ కూర ఉంది.

గోళ్ /gōl/ *n.* బెల్లం; coarse brown sugar; (సిబ్రస్

బ్రౌన్ సుగర్); గుడ్. సాంటామాతి సక్కర్ గోళ్ నికఠఠ.

చెరుకు గడలనుండి చెక్కర బెల్లం వస్తాయి.

గోళా /gōlā/ *n.* గుండ్రం; round; (రౌండ్)

గోళిర్ రమ్మి /gōlir ramti/ గోళి ఆట.

గోసాతి చాల్ /gōsāti cāl/ బలంతో నడుచు.

ఘ

ఘడ్ /ghad/ *n.* రాజ భవనం; king's palace; (కిజ్స్ పెలిస్).
హమార్ గామేమాఘడ్ ఛఁ. మా ఊళ్ళో రాజ భవనం ఉంది.

ఘడి /ghadi/ *n.* • గడియారం; watch; (వోచ్); ఖటి. ఘడి దేశేర్ ఏక్ విస్తా. సమయం చూసే ఒక వస్తువు.
• నిమిషం; minute; (మినిట్). కామ్ కరేనఁ ఆచ్ ఘడికోని. పని చేయటానికి మంచి నిమిషం కాదు.
• కర్మ; fate; (ఫియ్); కర్మ్; కామ్; కర్తవ్య; కర్మ్వ్యాకరణ; అన్యక్రియా. మార్ ఘడి ఆచ్ ఫేని. నా కర్మ బాగాలేదు.

ఘడికేసారు /ghadikesāru/ *adj.* తాత్కాలిక; temporary; (టెంపరరీ). ఘడికేసారు యేనఁ లేలఁ. తాత్కాలికంగా దీనిని తీసుకో.

ఘడియా /ghadiyā/ *n.* • అతి తక్కువ సమయం కూడా; moment; (మోమంట్); ఖాన్; పల్. • ఒక్క నిమిషం.
• సమయము; time; (టైమ్). అపణ్ ఏక్ ఘడియా థఁమన్ దేకా. మనం ఒక్క నిమిషం వేచి చూద్దాం.

ఘడి, ఘడి /ghadi, ghadi/ *adv.* పదే, పదే.

ఘడోజకో విస్తా /ghadojako visrā/ *n.* చేసిన వస్తువు; work; (వక్). మార్ హాతేతి ఘడోజకో విస్తా ఖరావ్ వేగో. నా చేతితో చేసిన వస్తువు చెడిపోయింది.

ఘణోకర్ /ghaṇō kar/ *v.* ఎక్కువ చేయు; to develop; (టు డివెలప్). దూదేమా పాణీ ఘాలన్ ఘణోకర్. పాలతో నీళ్ళు కలిపి ఎక్కువ చేయండి.

ఘర్ /ghar/ *n.* • నిలయం; గృహం; house (హౌస్); ఖర్. హమార్ ఘరేర్ ఆద్మీ నే భళన్ కామ్ కిదే. మా ఇంటి సిబ్బంది అందరం కలిసి పని కావించాము.

ఘర్వాళి /gharvāli/ *n.* ఇల్లాలు; housewife; (హౌస్వైఫ్); ఖర్వాలీ; గృహిణీ. ఘర్వాళి ఆచ్ రఁతో ఘర్ ఆచ్ పొరఁచఁ. ఇల్లాలు మంచిగా ఉంటే ఇల్లంతానందంగా ఉంటుంది.

ఘర్బార్ /gharbār/ *n.* ఇల్లు వాకిలి; family; (ఫెమిలీ); కుట్రబ; పరివార్; కుల. మారొ ఘర్బార్ రాన్ ఆచ్ పొ ఛఁ. నా ఇల్లు వాకిలి చాలా బాగుంది.

ఘరేర్ వాఁసా /gharēr vāṁsā/ *n.* ఇంటి వాసం; rafter; (రాఫ్టర్).

ఘరేవాళో /gharēvālō/ *n.* • మొగుడు; husband; (హస్బండ్); పతి; భర్తా. మార్ ఘరేవాళో రాన్ ఆచ్ పొ. నా మొగుడు చాలా మంచివాడు.
• పెనిమిటి లేదా మొగడు. మార్ ఘరేవాళేనఁ మోట్ నౌకరి ఛఁ. నా మొగనికి పెద్ద ఉద్యోగం ఉంది.
• కాపురస్థుడు. యజమాని; inhabitant; owner; (ఇన్హబిటంట్); (ఓనర్); నివాసి; బాసిదా. ఘరేవాళేన్

పూంచన్ జమ్మీర్ మోల్ కరో. యజమానిని అడిగి భూమి వెల నిర్ణయించండి.

ఘసారి /ghasāri/ *n.* రాపిడి; friction; (ఫ్రిక్షన్); రగడ. దీ భాటానఁ ఘసఁతో అంగార్ ఆవఁచఁ. రెండు రాళ్ళను రాపిడి చేస్తే నిప్పు వస్తుంది.

ఘసేరో /ghasēro/ *n.* రాకడం.

ఘాంచేమా ఘాలేర్ /ghāncēmā ghālēr/ *n.* చిక్కులతోపెట్టు.

ఘాల్ /ghāl/ *v.* పెట్టు; to keep; (టు కీప్). సంద్రమేమా ఘాల్. సముద్రంలోపెట్టు.

ఘావ్ /ghāv/ *n.* గాయం; wound; (వౌండ్). సీ తాప్రోజన్న అంగారెర్ ఘావ్ వేగో. చలి కాస్తున్న సమయంలో నిప్పు గాయం ఐనది.

ఘుగ్రా /ghugrā/ *n.* గజ్జెలు; anklets; (ఎంక్లెట్స్).

ఘూడ్ /ghūd/ *n.* గద్ద; kite; (కైట్); గిడ్డ.

ఘూంగ్డి /ghūngdi/ *n.* • గొంగళి; blanket; (బ్లెంకిట్); కంబల్. గొల్లీర్ లట్టవుతి తయార్ కరజ్కో లతావునఁ ఘూంగ్డి కఁచఁ. గొర్రె ఉన్నితో తయారుచేయబడిన వస్త్రాన్ని గొంగళి అంటారు. • కంబళి. సియాశేమా ఘూంగ్డి ఓడఁచఁ. చలి కాలంలో కంబళి కప్పుకుంటారు.

ఘూంగ్టో /ghūngtō/ *n.* • ముసుగు; mask; (మాస్క్); నకాబ; ఖీఘట; గిలాఫ. • ముసుగు తీయడం. బాయిలోగ్ రోవఁజన్న ఘూంగ్టో కాడఁచఁ. బంజారాస్త్రీలు ఏడ్చేటప్పుడు ముసుగు కప్పుకుంటారు.

ఘూన్ /ghūs/ *v.* • దాగు; దాక్కో; hide; (హైడ్); ఖిఫ.

ఘూనెర్జాగ్ /ghūm serjāg/ *n.* దాగే చోటు; hiding place; (హైడిజ్ ప్లేయ్).

ఘూన్ ఘూన్ /ghūmṁ ghūmṁ/ *n.* గుసగుస; whisper; (విస్సర్); కానాక్సీ. ఓ దోయి కాఁయికో వాతేనఁ ఘూన్ ఘూన్ కరె. వాళ్ళిద్దరు ఏదో దాని గురించి గుసగుసలాడుతున్నారు.

ఘేరన్ /ghēran/ *n.* కక్ష్య; orbit; (ఒబిట్).

ఘేర్లో /ghērlo/ *v.* దిగ్బంధం చెయ్యి; blockade.

ఘేరి ఆయెర్ /ghēri āyer/ *n.* చక్కర రావడం; becoming unconscious; (బికమిజ్ అన్కొంశన్).

ఘేరి ఫరేర్ /ghēri pharēr/ *n.* చుట్టు తిరుగుట; feeling giddy; (ఫీలిజ్ గిడి).

ఘోగ్ /ghōg/ *n.* • గొంతు; స్వరం; voice; (వోయ్స్). నాన్కాచ్వారార్ ఘోగ్ మీట్ రఁచఁ. చిన్నపిల్లల గొంతు తియ్యగా ఉంటుంది.

ఘోడ్ చణా /ghōḍ caṇā/ బుడ్డ చెనగలు. ఘోడ్ ఛణాతి దాళ్ రాందఁచఁ. బుడ్డ చెనగలతో పప్పు వండుతారు.
ఘోడి /ghōḍi/ ఆడ గుర్రం; female horse, mare; (పీమెయ్ హౌస్, మేర్). ఘోడి భారి పాడేనఁ కామ్ కరఁచఁ. ఆడ గుర్రం బరువు మోయడానికి పనికి వస్తుంది.
ఘోబో /ghōbō/ నొక్కుకొపోయిన. వో బోక్సేర్ ఘోబో పడ్డా. ఆ బిందె నొక్కుకు పోయింది.

ఘోర్ /ghōrro/ v. గురకపెట్టు; snoring; (స్నోరింగ్); **ఘోరె** **లే.** నిందేమా ఘోర్. నిద్రతో గురకపెట్టడం.
ఘోళోసాణ్ /ghōlōsāṇ/ adj. గుండ్రని; round; (రౌండ్). ధర్తి ఘోళోసాణ్ రఁచఁ. భూమి గుండ్రంగా ఉంటుంది.
ఘౌ /ghauṅ/ adj. గోధుమ; wheat; (వీట్); **ఘేళ్ళీ**. ఘువునఁ పిసాన్ బాటి కఁరఁచఁ. గోధుమ పిండితో రొట్టెలు చేస్తారు.

జ

జ్ఞానీర్ శాస్త్రం /ññāndēr śāstram/ విజ్ఞాన శాస్త్రం.
జ్ఞానీవాళో /ññānēvālō/ తెలివైన వాడు; intelligent person;

(ఇంటెలిజంట్ పసన్). మారో బేటా రాన్ జ్ఞానేవాళో. నా కొడుకు చాలా తెలివైనవాడు.

చ

చడావో /caḍāvo/ v. ఎత్తులోకి వెళ్ళే దారి; steep road; (స్టీప్ రోడ్). చడావో వాట్ ఆయి. ఎత్తులోకి వెళ్ళే దారి వచ్చింది.
చణా /caṇā/ వేరు శెనగ. చణాతి ఖాయేర్ చీజ్ కఁరఁచఁ. వేరు శెనగతో తినే వి చేస్తారు.
చత్రాయి /catrāyi/ n. స్నానం; cleanliness; (క్లెన్లినిస్). తమార్ ఘరేనఁ చత్రాయితిరకాడ్. మీ ఇంటిని సరిగా ఉంచండి.

చంద్రహార్ /candrahār/ n. మెడలోని గొలుసు.

చంచా /cañcā/ చెంచా; spoon; (స్పూన్). చంచాతి ధాన్ ఖో. చెంచాతో అన్నం తిను.
చంచి /cañci/ n. సంచి; bag; (బెగ్); **బేలా**; **బేలీ**. ఛుచాపర్ చంచిమా వై ఘాలేన్ జావఁచఁ. పిల్లలు సంచీతో పుస్తకాలు వేసుకుని వెళతారు.
చప్టి /capṭi/ చిన్న పాత్ర; small tiny vessel used for oil; (స్మోల్ టైని వెసల్ యుడ్స్ పౌర్ ఒఇల్).
చప్టి జమ్మి /capṭi jammi/ చవుడు భూములు. బలం ఛేనిజకో జాగేనఁ చప్టి జమ్మి కఁచఁ. సారం లేనటువంటి బూములను చవుడు నేలలు అంటారు.
చమ్ చమ్ /cam cam/ మిణుకు మిణుకు; glittering; (గ్లిటరింగ్). తారా చమ్ చమ్ కర్రెచఁ. చుక్కలు మిణుకు మిణుకు మంటున్నాయి.
చమ్కాన్ /camkān/ • adj. బెదిరి; scared; (స్కెడ్).
 • v. బెదిరించి; by threatening; (టై ట్రెటనిచ్). బడిన్ జోకన్ చమ్కాన్ కఁ. బడికి వెళ్ళమని బెదిరించి చెప్పి.
 • adj. బెదిరించే; startle; (స్టార్ట్ల); **కరా**.
 • v. హెచ్చరించు; warn; (వోన్); **సావధాన కర**; **సచేత కర**; **చేతావనీ దే**. • v. హెచ్చరిక చేయి.
చమక్ /camak/ • n. భయం; hazard; (హాసడ్); **భయ**; **కర**.
 • v. కలత చెందు; afraid; (అఫ్రైడ్); **కర**; **కర జా**; **భయభీతి** **హో**. రాత్ చణా బార్ జావ్జోకతో చమక్ రో. రాత్రిపూట బయటికి పోవటానికి కలత చెందుతారు.
చర్చిండా /carciṇḍā/ పొట్ల కాయ; viper gourd; (వైపర్ గౌర్డ్). చర్చిండా రాన్ లాంబో రఁచఁ. పొట్ల కాయ పొడుపుగా ఉంటుంది.